

рекомендації щодо використання досвіду німецької дуальної освіти, не була передбачена відповідальність підприємств за підготовку висококваліфікованих кадрів.

Незважаючи на незаперечні успіхи в розвитку професійної освіти Китаї існує цілий ряд проблем, що перешкоджають впровадженню дуальної освіти:

- ✓ сильний вплив традиційних підходів до освіти, що виявляються в недооцінці практики;
- ✓ відсутність законодавчо закріплених прав і обов'язків учасників дуального навчання;
- ✓ нерівномірний розвиток професійної освіти в різних регіонах КНР і величезна територія країни.

У 2022 р. була прийнята нова редакція Закону КНР про професійну освіту, згідно з яким професійній освіті надається таке ж важливе значення, як і загальній середній та вищій освіті. Велика увага приділяється підвищенню зацікавленості підприємств у підтримці професійної освіти. Крім того, передбачається надання професійним училищам більшої автономії, вдосконалення механізму фінансування професійної освіти. Згідно поправок випускники закладів професійної освіти будуть користуватися тими ж пільгами, що і випускники вузів. Окрім того, заклади професійної освіти отримують право на підготовку за бакалаврськими програмами.

Список використаної літератури:

1. Найбільш перспективні напрямки розвитку професійної освіти [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zq.gp451.com/> — Дата доступу: 22.02.2023.

2. Всебічне підвищення якості та привабливості професійної освіти [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://news.CN/> — Дата доступу: 22.02.2023.

Роман ПОПЕЛЮШКО,
*доктор психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної і консультативної психології,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, м. Київ*

ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Актуальність професійного саморозвитку викладача психологічних дисциплін виходить з того, що психологія як наука розвивається динамічно, а вимоги до якості навчання та викладання психологічних дисциплін зростають.

У зв'язку з цим, викладачі психологічних дисциплін повинні постійно підвищувати свій рівень знань та навичок, щоб відповідати потребам сучасної освіти.

Однією з головних причин актуальності професійного саморозвитку викладача психологічних дисциплін є зміни в сучасному світі. Із зростанням складності суспільства та швидкістю змін, викладачі повинні прийняти нові виклики та тенденції, що виникають в психологічній науці. Також викладачі повинні розуміти, що професійний саморозвиток є невід'ємною частиною успішної кар'єри викладача. Це особливо важливо в сучасному світі, де наука та технології швидко змінюються, тому що викладачам необхідно постійно оновлювати свої знання та навички, щоб дотримуватися найновіших трендів та розвитку психології.

Проблема професійного саморозвитку викладачів психологічних дисциплін була досліджена численними науковцями у галузі педагогіки, психології, соціології та інших наукових дисциплін. Одними з перших дослідників даної проблеми були Т. Попова та О. Леонтьєва. У своїх дослідженнях вони звернули увагу на необхідність професійного самовдосконалення викладачів психологічних дисциплін, а також на те, що це процес має бути систематичним та регулярним (С. Кузікова, 2011).

Серед науковців, які проводили дослідження у цій області, також можна виділити: В. Біблер, Л. Долинську, О. Дубасенюк, А. Кужельного, Г. Топчій тощо. Проблема професійного саморозвитку викладача психологічних дисциплін є досить актуальною в науковому та педагогічному середовищі, тому вона привертає увагу багатьох дослідників.

Професійний саморозвиток викладача психологічних дисциплін - це процес систематичного і цілеспрямованого підвищення професійної кваліфікації та особистісного розвитку викладача з метою досягнення вищої якості навчання та виховання студентів (О. Колодницька, 2012).

Цей процес включає в себе не тільки отримання нових знань, але й розвиток навичок і вмінь, що дозволяють ефективніше виконувати свої професійні обов'язки. Професійний саморозвиток також передбачає розвиток особистісних якостей, таких як самопізнання, самоконтроль, самомотивація, емпатія, комунікабельність, толерантність тощо.

Професійний саморозвиток викладача психологічних дисциплін - це процес постійного підвищення кваліфікації та розвитку професійних компетенцій в галузі психології, що дозволяє викладачам ефективно викладати матеріал і забезпечити найвищу якість навчання своїх студентів (В. Ковальчук, 2011).

Професійний саморозвиток викладача психологічних дисциплін може включати різні форми навчання, такі як: участь у семінарах та тренінгах, проведення досліджень та публікації статей, взаємодію з колегами та

студентами, вивчення нових підходів та методів навчання, використання технологій та програмного забезпечення викладання, а також більш глибоке вивчення тем, пов'язаних з психологією та педагогікою.

Професійний саморозвиток викладача є важливим елементом для забезпечення успіху викладача та підвищення якості навчання, а також для забезпечення потреб студентів у знаннях і підготовки до подальшої професійної діяльності в галузі психології (О. Колодницька, 2012). Оскільки психологічні дисципліни є складовою частиною багатьох освітніх програм, викладачі цих дисциплін мають велику відповідальність перед студентами, оскільки їхні знання та навички мають значний вплив на подальший професійний розвиток студентів.

Професійний саморозвиток викладача можна розглядати як комплексний процес, який включає в себе різноманітні складові. Основними складовими професійного саморозвитку викладача психологічних дисциплін можуть бути такі:

Оновлення теоретичних знань: включає в себе систематичне вивчення та оновлення теоретичних знань у галузі психології, які допомагають викладачу краще розуміти та аналізувати психологічні явища та події, що відбуваються у суспільстві.

Підвищення рівня професійної компетентності і професійна перепідготовка - це оновлення та розширення знань у своїй професійній галузі, ознайомлення з новими науковими дослідженнями, методиками, технологіями та практиками. Це може бути досягнуто через участь у професійних семінарах, конференціях, курсах підвищення кваліфікації, а також самостійне читання фахової літератури та здобуття додаткових сертифікатів.

Розвиток професійних навичок - це практична вправність та вміння застосовувати знання в роботі зі студентами, зокрема використовуючи різноманітні педагогічні методи та прийоми, які забезпечують ефективний процес навчання.

Проведення наукових досліджень і публікації статей в наукових журналах. Це може допомогти викладачеві підвищити свій авторитет в науковому середовищі, а також дозволить поглибити свої знання для ефективнішого викладання фахових дисциплін.

Складові професійного саморозвитку викладача можна розглядати з різних точок зору, їх також можна умовно розбити на наступні (В. Ковальчук, 2011):

- пізнавальна складова: включає у себе пошук нових знань, оновлення і поглиблення наявних знань, аналіз та синтез нової інформації, розробку нових методик та підходів до викладання;

- методична складова: передбачає розвиток професійних методик та підходів до викладання психологічних дисциплін, розробку нових технологій,

дослідження найефективніших методів викладання, організацію самостійної роботи студентів;

- організаційна складова: передбачає участь викладача у роботі наукових та методичних комісій, організацію та проведення науково-практичних конференцій, семінарів, тренінгів, взаємодію з колегами та студентами;

- комунікативна складова: допомагає покращити якість навчання та сприяє підвищенню професійної компетентності викладача. Комунікативна складова включає в себе ряд компетенцій, які допоможуть викладачу ефективно спілкуватися зі студентами, колегами, батьками та іншими учасниками навчального процесу.

Професійний саморозвиток є важливою складовою кар'єри викладача, оскільки це дозволяє збільшувати їх знання та вміння, поліпшувати методи навчання та розвивати професійну кар'єру. Однак, існують певні бар'єри, які можуть перешкоджати професійному саморозвитку викладача. Деякі з найпоширеніших бар'єрів включають наступне:

Відсутність часу: Викладачі психологічних дисциплін, як і більшість інших викладачів, можуть бути зайняті багатьма різними завданнями, такими як проведення занять, оцінювання, наукові дослідження, адміністративні обов'язки тощо, що не залишає багато часу на професійний саморозвиток.

Відсутність фінансування: Деякі форми професійного розвитку, такі як участь у конференціях або курсах, можуть бути досить дорогими, і викладачі можуть не мати достатньо фінансів, щоб оплатити ці витрати.

Відсутність підтримки: Викладачі можуть не мати достатньої підтримки від своїх керівників або колег, щоб здійснювати професійний саморозвиток. Наприклад, колеги можуть не підтримувати ідеї професійного розвитку, або керівники можуть не давати дозволу на відвідування конференцій або курсів.

Стрес: Робота викладача психологічних дисциплін може бути досить напруженою, особливо якщо викладач має велику кількість студентів або проводить багато годин на планування та підготовку до занять. Це може призводити до відчуття втоми та відчуженості від процесу професійного розвитку.

Невпевненість: Викладачі можуть відчувати невпевненість у своїх здібностях, що може заважати знаходженню мотивації для професійного саморозвитку.

Недостатнє мотивування: Викладачі можуть не бачити великої користі від професійного саморозвитку, особливо якщо вони не бачать, як це може допомогти їм у підготовці до проведення навчальних занять.

При цьому, існує безліч методів професійного саморозвитку викладача, які можуть допомогти покращити якість навчання та зробити його більш ефективним. Ось деякі з них:

- участь в семінарах та тренінгах, це важливий спосіб підвищення

професійної компетентності викладача. Вони дозволяють викладачам дізнатися про нові методики навчання, взяти участь в дискусіях та обміні досвідом з колегами з інших наукових шкіл та університетів;

- відвідування конференцій, є важливим інструментом для викладачів, які хочуть дізнатися про нові ідеї та тренди в галузі освіти;

- читання спеціалізованої літератури, є дуже важливим для викладачів, це дозволяє їм вчитися новому та оновлювати свої знання;

- менторство та коучинг, для покращення своїх навичок викладач може звернутися до досвідченого колеги з проханням допомогти в розвитку конкретних компетенцій. Ментор може надати корисні поради та зіставити свій досвід з власним;

- використання сучасних технологій, допоможе викладачам стати більш ефективними в своїй професії. Використання електронних засобів навчання, онлайн-курсів та відеоматеріалів можуть підвищити якість навчання та заохотити студентів до активної участі в ньому;

- участь у професійних організаціях, (науково-методичні об'єднання, асоціації викладачів, професійні спілки і т.д.) допоможе знайомитися зі свіжими ідеями, новинками у педагогічному процесі, обмінюватися досвідом з колегами;

- проведення досліджень, які допоможуть розширити знання та компетенції викладача, а також забезпечать підґрунтя для подальшої роботи в галузі;

- онлайн-курси, які надають доступ до детального матеріалу та практичних завдань;

- рефлексія та самооцінка, тобто викладач повинен регулярно оцінювати свою роботу та результати, визначати сильні та слабкі сторони своєї роботи. Це допоможе виявити проблемні моменти та знайти шляхи їх вирішення.

Отже, висновком може слугувати те, що професійний саморозвиток є важливою складовою розвитку викладачів. Він допомагає підвищувати рівень професійної компетентності, покращувати якість навчання та розвитку студентів, сприяє розвитку креативності, а також допомагає викладачам психологічних дисциплін бути в курсі останніх тенденцій у своїй галузі.

Список використаної літератури:

1. Ковальчук, В. А. (Ред.) (2011). Професійний саморозвиток майбутнього фахівця: Монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.

2. Колодницька, О. Д. (2012). Стимулювання професійного саморозвитку майбутнього вчителя гуманітарного профілю засобами проектних технологій : дис. ... канд. пед. наук. 13.00.04. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка.

3. Кузікова, С. Б. (2011). Психологія саморозвитку : навч. посіб. Суми : МакДен.